

[Gert Petersen]

en krig, hvorunder kernevåben bringes i anvendelse«.

Hvad er nu det for noget? Man skulle da tro, at netop oprettelsen af defensive systemer kunne mindske krigsrisikoen, og det var også det oprindelige sovjetiske standpunkt dengang i 1960'erne.

Der findes en berømt udtalelse af den daværende sovjetiske premierminister, Kosygin. Under en forhandling med amerikanerne sagde han, at enhver nation havde ret til selvforsvar, og at et defensivt system da aldrig kunne øge krigsfaren. Men det lykkedes faktisk i det følgende år for amerikanerne – der havde været store indbyrdes diskussioner, men dette standpunkt havde altså fået overtaget – at overbevise de sovjetiske ledere om, at netop denne form for defensive systemer er dødsensfarlige, når de kobles sammen med angrebssystemer, og det anså begge parter for uundgåeligt; der ville altid ved siden af dem være angrebssystemer.

Hvis en supermagt, der råder over tusinder af angrebsvåben, atomraketter osv., også opbygger en uigennemtrængelig paraply over sit eget land eller sine vigtigste centre, bliver den i stand til ved et angreb at tilintetgøre modparten, uden at modparten på nogen måde kan true angriberen. Dermed opnår den pågældende supermagt den eftertragtede førsteslagskapacitet, som man kalder det, og det vil sige, at man med ét første slag kan tilintetgøre modparten, uden at modparten kan gøre noget ved det, fordi angriberen er usårlig i kraft af denne paraply.

Det er teorien bag det stjernekrigsforsvar, som man diskuterede i 1960'erne, men som man altså gav afkald på, og det er også teorien bag det stjernekrigsforsvar, som præsident Reagan har lanceret nu.

Terrorbalancen – det betyder på dansk ligevægten – er baseret på gensidig frygt og sårbarhed. Det er så sandelig et skrøbeligt og dårligt grundlag for international fred, men der findes et endnu ringere grundlag, nemlig hvis denne balance afløses af den ene parts totale overlegenhed. Så vil vi være endnu værre stillet.

De sovjetiske ledere kunne naturligvis dengang have håbet på, at deres land ville vinde i kapløbet om at opbygge et sådant defensivt raketssystem, men de måtte se i øjnene, at prisen kunne blive en økonomisk ruin for Sovjetunionen. Selv i USA var der

mange, der var betænkelige ved de kolossale omkostninger, der var knyttet til det nye program, og de teknologiske vanskeligheder, der måtte overvindes. Alligevel er der ingen tvivl om, at USA ville have vundet kapløbet, hvis det var kommet i gang dengang, og dermed heller ingen tvivl om, at kapløbet i sig selv ville have været dødsensfarligt og destabiliserende. Af teknologiske og økonomiske grunde ville USA hele tiden have ligget foran Sovjet, og udsigten til, at USA dermed kunne erhverve sig absolut overlegenhed og førsteslagskapacitet, ville naturligvis have skabt en uhyre nervøsitet på den anden side, altså i Moskva, og dermed en uhyre farlig og ustabil situation.

Af disse mange grunde indså sovjetlederne, indbefattet Kosygin, at et kapløb om sådanne såkaldte defensive systemer ville øge krigsrisikoen, en opfattelse, som altså også var slået igennem i USA, og resultatet blev som sagt, at begge de to supermagter i 1972 underskrev den omtalte ABM-traktat.

Alle argumenterne fra dengang er fuldt ud gyldige også i dag, men nu har vi en Reagan-administration, der ser helt anderledes på tingene. I den tale af USAs forsvarsminister, Weinberger, som blev læst op – han kunne ikke selv være til stede – i München i februar i år, kom han ind på ABM-traktaten, og han sagde ifølge New York Times:

»Spørgsmålet er, om vi nu i 1980'erne er villige til at acceptere muligheden af i 1990'erne og videre frem at udvikle et effektivt forsvar mod raketter ved hjælp af nye teknologier, som var helt ukendt for de mennesker, som skrev ABM-traktaten. Skal vi være fortidens gidsler i en sådan grad, at vi aldrig kan overveje en bedre vej til at bevare freden?«

Nøjagtig de samme argumenter anvendte i 1960'erne modstanderne af ABM-traktaten. De talte også om, at det var en bedre vej til at bevare freden. Deres argumenter var dårlige dengang, og de er ikke blevet bedre i dag, slet ikke hvis man ser nærmere på, hvad der sker, for meget kunne tyde på, at det, Weinberger vil, i virkeligheden er at erstatte den gensidige frygt med en ensidig frygt, nemlig Sovjetunionens frygt for USA. Som New York Times bemærkede den 15. februar i år, har stjernekrigsforsvaret fået en lidt overset lillebror, der hedder det avancerede strategiske missilsystemprogram. Det har til formål